

Landsbygds- och infrastrukturdepartementet

Lantmäteriet

801 82 Gävle

Uppdrag att ta fram ett förslag till färdplan för att fortsätta digitalisera samhällsbyggnadsprocessen

Regeringens beslut

Regeringen ger Lantmäteriet i uppdrag att, i enlighet med vad som anges under rubriken Närmare om uppdraget, ta fram ett förslag till färdplan för att fortsätta digitalisera samhällsbyggnadsprocessen.

Förslaget till färdplan ska beskriva hur arbetet för en enhetlig och obruten digital samhällsbyggnadsprocess kan bedrivas utifrån förutsättningarna för dess olika delprocesser.

Lantmäteriet ska lämna nödvändiga författningsförslag.

Lantmäteriet ska senast den 30 april 2024 lämna en skriftlig redovisning av uppdraget till Regeringskansliet (Landsbygds- och infrastrukturdepartementet).

Lantmäteriet ska genomföra uppdraget i nära samarbete med Boverket, länsstyrelserna, Naturvårdsverket och Trafikverket. Lantmäteriet ska även inhämta synpunkter från Myndigheten för digital förvaltning, Riksantikvarieämbetet, Riksarkivet, mark- och miljödomstolarna, Sveriges Kommuner och Regioner (SKR) samt ett urval kommuner och andra relevanta myndigheter, särskilt de myndigheter som ingår i Geodatarådet.

För uppdraget får Lantmäteriet under 2023 använda högst 500 000 kronor som ska redovisas mot det under utgiftsområde 18 Samhällsplanering, bostadsförsörjning och byggande samt konsumentpolitik för budgetåret

2023 uppförda anslaget 1:1 Bostadspolitisk utveckling, anslagsposten 1 Bostadspol. utv. - del till KamK.

Medlen betalas ut engångsvis efter rekvisition till Kammarkollegiet senast den 1 december 2023.

Medel som inte har använts för avsett ändamål ska återbetalas till Kammarkollegiet senast den 1 maj 2024. Vid samma tidpunkt ska en ekonomisk redovisning av använda medel lämnas till Kammarkollegiet. Redovisning, rekvisition och återbetalning ska hänvisa till diarienumret för detta beslut.

Skälen för regeringens beslut

Samhällsbyggnadsprocessen utgörs av delprocesser som markanvändning, översiktsplanering, detaljplanering, fastighetsbildning, bygglov, projektering, etablering, markarbete, byggnation och fastighetsförvaltning. Gemensamt för alla delprocesserna är att ökad digitalisering skulle skapa signifikanta effektiviseringsvinster.

Till dess att en mer omfattande digitalisering av samhällsbyggnadsprocessen har genomförts leder långa ledtider i delprocesserna till så höga kostnader att byggandet av bostäder hämmas. Ett sätt att minska ledtiderna är att i högre grad ta till vara digitaliseringens möjligheter i byggprocesserna, t.ex. genom att utveckla den digitala infrastrukturen i syfte att kunna automatisera myndighetsbeslut, som vissa typer av bygglov och fastighetsbildningsförrättningar. Det behöver tas ett samlat grepp om digitaliseringen av delprocesserna för att se vilka delar som behöver utvecklas på nationell nivå. Det krävs förutsättningar och incitament för innovation och utveckling av digitaliseringen inom hela samhällsbyggnadsprocessen.

Arbetet med att digitalisera samhällsbyggnadsprocessen initierades 2016 genom att Lantmäteriet fick regeringens uppdrag att vara utvecklingsmyndighet för den digitala samhällsbyggnadsprocessen och som sådan främja digital förnyelse genom att tillgängliggöra information i samhällsbyggnadsprocessen (N2016/01419), vilket följdes av ett regeringsuppdrag att driva en kompetenssatsning om digitaliseringens möjligheter i plan- och byggprocessen (N2017/07544).

Myndigheten för digital förvaltning fick, tillsammans med flera andra myndigheter, 2018 i uppdrag av regeringen att lämna förslag som syftar till att skapa ökad säkerhet och effektivitet i samband med elektroniska informationsutbyten inom och med den offentliga sektorn, bl.a. genom en ökad standardisering (Fi2018/02150 och Fi2018/03037) samt 2019, även då tillsammans med flera andra myndigheter, i uppdrag att etablera ett nationellt ramverk för grunddata inom den offentliga förvaltningen (I2019/03307).

Boverket har därefter haft ett regeringsuppdrag att fortsatt verka för en effektiv och enhetlig tillämpning av plan- och bygglagen (2010:900) i en digital miljö (Fi2021/00948). Vidare har Lantmäteriet haft ett regeringsuppdrag att etablera en digital infrastruktur för tillgängliggörande av standardiserade dataset i samhällsbyggnadsprocessen (Fi2020/00358) och länsstyrelserna ett regeringsuppdrag att utveckla och införa enhetliga digitala processtöd och gemensamma rutiner för deras medverkan i samhällsplaneringen (Fi2021/00490). Dessutom har Lantmäteriet genomfört ett regeringsuppdrag att fortsätta etableringen av en förvaltningsgemensam digital infrastruktur för informationsutbyte (I2022/00102) och Boverket ett regeringsuppdrag att fortsatt verka för en effektiv och enhetlig tillämpning av plan- och bygglagen (2010:900) i en digital miljö (Fi2022/01350).

Alla nämnda uppdrag har slutredovisats. Regeringen har vidare i budgetpropositionen för 2024 (2023/24:1) föreslagit att Riksarkivet ska tilldelas medel under tre år för att digitalisera de fastighetsinskrivningshandlingar som förvaltas av myndigheten (prop. 2023/24:1 utg.omr. 17).

Digitaliseringen av samhällsbyggnadsprocessen behöver även fortsättningsvis förhålla sig till, kunna ta stöd av och synkroniseras med den existerande och framväxande förvaltningsgemensamma digitala infrastrukturen.

De fyra effektmålen för en smartare samhällsbyggnadsprocess som formulerades av Lantmäteriet 2018 (Digitalt först – För en smartare samhällsbyggnadsprocess, Lantmäterirapport 2018:1) är relevanta i detta uppdrag;

- 1 Informationen är enhetlig, nationellt tillgänglig och i digital form.
- 2 Processen är digital och tar stöd i befintliga nationella lösningar som exempelvis ”Mina Meddelanden”.

- 3 Dialogen sker digitalt och bygger på att alla aktörer läser informationen från gemensamt åtkomliga underlag.
- 4 Automatisering är möjliggjord och implementerad för enklare ärenden.

De genomförda uppdragen, som nämns ovan, har bidragit till att hela samhällsbyggnadssektorn stegvis uppnått en högre digital mognad. Arbetet med uppdragen har synliggjort hur de olika delprocesserna inom samhällsbyggnadsprocessen förhåller sig till varandra och att informationshanteringen är komplex. Det gäller inte minst etablering av grunddatadomäner och förvaltningsgemensam digital infrastruktur.

För att åstadkomma en effektiv nationell digital infrastruktur behöver dessa lärdomar omhändertas och synkroniseras med en målbild för en digital samhällsbyggnadsprocess och andra pågående informationsinfrastrukturbyggen.

Lantmäteriet bör därför ges i uppdrag att ta fram ett förslag till färdplan för att fortsätta digitalisera samhällsbyggnadsprocessen.

Närmare om uppdraget

Uppdraget ska genomföras med utgångspunkt i de kunskaper berörda myndigheter har byggt upp inom ramen för dels redovisade regeringsuppdrag, dels praktiska lärdomar i arbetet med att etablera den digitala infrastrukturen för att tillgängliggöra standardiserade datamängder i samhällsbyggnadsprocessen. Uppdraget ska resultera i ett förslag till färdplan, som visar en väg mot en enhetlig och obruten digital samhällsbyggnadsprocess. Förslaget till färdplan bör förhålla sig till etableringen av en förvaltningsgemensam digital infrastruktur och utvecklingen av nationella grunddata, inte minst för att säkerställa kontinuerlig hantering över tid, samt vid händelse av kris och krig.

Det ska framgå av förslaget till färdplan hur arbetet bör bedrivas inom följande områden:

- Delprocesserna i samhällsbyggnadsprocessen
- Nationell digital infrastruktur
- Informationsmängder och informationsförvaltning på kort och lång sikt
- Nationell regelutveckling i relation till internationell
- Till ovanstående områden angränsade områden, om Lantmäteriet finner det lämpligt.

I förslaget till färdplan ska det framgå hur pågående initiativ ska samordnas. Förslaget ska vidare redogöra för bedömningar i nationellt strategiska frågor. Förslaget till färdplan ska även visa vilka nivåer av digitalisering som behöver uppnås och när, samt en beskrivning av de juridiska och ekonomiska förutsättningarna för detta. Av förslaget ska också framgå vilken aktör som bör ansvara för vad. Lantmäteriet ska inhämta och sammanställa förslagens budgetära konsekvenser för staten som helhet, för kommunerna och för de enskilt berörda statliga myndigheterna samt förslagens samhällsekonomiska nytta. I uppdraget ingår att lämna förslag på lämpliga finansieringslösningar för att möjliggöra färdplanen.

På regeringens vägnar

Andreas Carlson

Sven Vasseur

Kopia till

Justitiedepartementet/DÅ

Finansdepartementet/BA, DOF, K och SFÖ

Klimat- och näringslivsdepartementet/Me

Kulturdepartementet/KKM och SNA

Landsbygds- och infrastrukturdepartementet/ADM, BB och US

Lantmäteriet

Boverket

Länsstyrelserna

Mark- och miljödomstolarna

Myndigheten för digital förvaltning

Naturvårdsverket

Riksantikvarieämbetet

Riksarkivet

Trafikverket

Sveriges Kommuner och Regioner